

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. liepos 26 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimučio Alechnavičiaus, Arūno Sutkevičiaus (kolegijos pirmininkas) ir Dalios Višinskienės (pranešėja), teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos Lietuvos radijo ir televizijos komisijos apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. birželio 9 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo Lietuvos radijo ir televizijos komisijos prašymą atsakovei viešajai įstaigai „Ekspertai.eu“ dėl neteisėtos veiklos nutraukimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Pareiškėja Lietuvos radijo ir televizijos komisija (toliau – ir pareiškėja, Komisija) kreipėsi į teismą su prašymu nutraukti atsakovės viešosios įstaigos (toliau – ir VŠĮ) „Ekspertai.eu“ (toliau – ir atsakovė) valdomo *YouTube* kanalo „ekspertai.eu“ veiklą.

2. Komisija paaiškino, kad ji 2022 m. spalio 6–7 d. atliko stebėseną ir nustatė, jog naudojantis dalijimosi vaizdo medžiaga platforma *YouTube* kanale „ekspertai.eu“ Lietuvos Respublikos vartotojams yra teikiamos užsakomosios audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos nepranešus apie tai Komisijai, taip pažeidžiant Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 33 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus. Stebėsenos metu nustatyta, kad dalijimosi vaizdo medžiaga platformoje *YouTube* kanalo „ekspertai.eu“ (<https://www.youtube.com/c/ekspertaiTV>) pagrindinė veikla – programų žiūrėjimo paslauga, kurioje audiovizualinis turinys vartotojui teikiamas be registracijos, bet su galimybe prenumeruoti kanalą ir gauti informaciją apie naujausią turinį. *YouTube* kanale „ekspertai.eu“ programų rodymas yra esminis minėto subjekto teikiamos paslaugos elementas, t. y. programų žiūrėjimas yra pagrindinė galima gauti nauda užsiprenumeravus minėto subjekto teikiamą turinį. Platformos *YouTube* kanale „ekspertai.eu“ yra užtikrintas siūlomų teikti programų matomumas – skiltyje „Vaizdo įrašai“ yra pateiktas siūlomų programų sąrašas su galimybe vartotojui išsirinkti norimą programą, taip pat platformos *YouTube* kanale „ekspertai.eu“ tam tikros programos, atsižvelgiant į jų turinio tematiką, yra sugrupuotos ir pateiktos atskiruose kataloguose.

3. Komisija nurodė, kad atsakovė valdo ne tik dalijimosi vaizdo medžiaga platformos *YouTube* kanalą „ekspertai.eu“, bet ir interneto svetainę www.ekspertai.eu, taip pat susirašinėjimo programėlės *Telegram* kanalą „ekspertai.eu“. Remiantis platformos *YouTube* kanalui „ekspertai.eu“ priklausančioje oficialioje interneto svetainėje „ekspertai.eu“ pateikta informacija, platformoje *YouTube* esantis kanalas „ekspertai.eu“ priklauso atsakovei. Komisijos 2022 m. kovo 30 d.

sprendimu Nr. KS-42 patvirtintos Gairės dėl audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjų, teikiančių paslaugas naudojantis dalijimosi vaizdo medžiaga platforma, kvalifikavimo ir jiems taikomų reikalavimų (toliau – ir Gairės), kurios nustato tam tikrus požymius, kuriems esant, asmenys, keliantys turinį į dalijimosi vaizdo medžiagą platformą (*YouTube, Facebook, TikTok* ir kt.), galėtų būti laikomi užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjais. Nagrinėjamu atveju atsakovė, valdanti *YouTube* kanalą „ekspertai.eu“, atitinka Gairių 11 punkte nustatytus esminius požymius: vykdo ūkinę komercinę veiklą; teikia programas, kaip jos suprantamos Įstatymo 2 straipsnio 40 dalies prasme; jos veiklos pagrindinė paskirtis yra teikti programas informavimo, pramogų ar švietimo tikslais; atsakovė teikiamų programų atžvilgiu turi redakcinę atsakomybę; atsakovė programas siūlo žiūrėti vartotojo prašymu ir jo pasirinktu laiku pagal siūlomą katalogą, kaip jis suprantamas pagal Įstatymo 2 straipsnio 73 dalį; atsakovės tikslinė auditorija yra plačioji visuomenės dalis ir jai daromas akivaizdus poveikis.

4. Komisijos teigimu, atsakovė, teikdama užsakomąsias audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas, apie tokios veiklos pradžią turėjo informuoti Komisiją. Komisija 2022 m. lapkričio 8 d. raštu Nr. S-478 „Dėl užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo naudojantis dalijimosi vaizdo medžiaga platforma“ (toliau – ir 2022 m. lapkričio 8 d. raštas) kreipėsi į atsakovę, prašydama iki 2022 m. lapkričio 22 d. pateikti Komisijai pranešimą apie nelicencijuojamos užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo veiklos pradžią, tačiau atsakovė tokio pranešimo Komisijai nepateikė, todėl tokia veikla Įstatymo prasme laikoma neteisėta ir Komisija turi teisę kreiptis į teismą dėl tokios veiklos nutraukimo.

5. Komisija prašymą grindė Įstatymo 48 straipsnio 1 dalies 16 punktu, 48 straipsnio 5 dalies 2 punktu ir 20 dalimi, atkreipė dėmesį, kad atsakovės interneto svetainėje *www.ekspertai.eu* yra nurodyta, jog finansų įstaigos negali teikti paslaugų atsakovei, nes „ekspertai.eu“ siejami su tarptautinio terorizmo rėmimu ir pinigų plovimu; kt.

II.

6. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2023 m. birželio 9 d. sprendimu atmetė pareiškėjos Komisijos prašymą nutraukti neteisėtą veiklą.

7. Teismas sprendimą grindė šiais motyvais:

7.1. Atsakovė, valdanti *YouTube* kanalą „ekspertai.eu“, atitinka Gairių 11 punkte nustatytus esminius požymius ir teikia VŠĮ „Ekspertai.eu“ dalijimosi vaizdo medžiaga platformos *YouTube* kanale „ekspertai.eu“ užsakomąsias audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas, todėl vadovaujantis Įstatymo 33 straipsnio 1 dalimi, Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. ĮV-281, (toliau – ir Taisyklės), Informacijos apie veiklą teikimo aprašo, patvirtinto Komisijos 2015 m. rugsėjo 9 d. sprendimu Nr. KS-167, (toliau – ir Aprašas) nuostatomis turėjo apie tokios veiklos pradžią informuoti Komisiją.

7.2. Komisija turi teisę kreiptis į teismą dėl atsakovės vykdomos neteisėtos užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo veiklos nutraukimo, tačiau kiekvienu atveju, įskaitant ir kreipimąsi į teismą dėl minėtos veiklos nutraukimo, ji (Komisija) turi atsižvelgti ir įvertinti aplinkybes, nurodytas Įstatymo 48 straipsnio 9–11 dalyse. Kaip matyti iš Komisijos pateiktos medžiagos, Komisija šių aplinkybių savo prašyme iš viso neanalizavo, todėl visiškai neaišku, kodėl ji teismo prašo taikyti atsakovei iš esmės pačią griežčiausią priemonę, t. y. nutraukti atsakovės veiklą.

7.3. Komisija prašyme tik formaliai atkreipė dėmesį, kad VŠĮ „Ekspertai.eu“ interneto svetainėje *www.ekspertai.eu* yra nurodyta, jog bankas „Paysera LT“ pranešė, kad VŠĮ „Ekspertai.eu“ vykdo neteisėtą veiklą; taip pat yra nurodyta, kad bankas „Luminor“ informavo, jog nebegali teikti paslaugų VŠĮ „Ekspertai.eu“, nes „ekspertai.eu“ siejami su tarptautinio terorizmo rėmimu ir pinigų plovimu. Teismas pažymėjo, kad Komisija šių aplinkybių iš esmės neanalizavo, be to, jomis realiai nėra grindžiamas prašymas nutraukti atsakovės veiklą, o prašymas grindžiamas tuo, jog atsakovė apie savo veiklos pradžią tinkamai pranešimu neinformavo Komisijos. Komisijos

prašyme nurodytos formalios aplinkybės, be to, visiškai neištirtos, iš esmės neturi jokios teisinės reikšmės sprendžiant klausimą dėl atsakovės veiklos nutraukimo.

7.4. Byloje nebuvo nustatyta nei atsakomybę lengvinančių, nei sunkinančių aplinkybių. Byloje nėra duomenų, kad atsakovė būtų kliudžiusi Komisijai vykdyti tyrimą, būtų slėpusi šioje byloje nustatytą Įstatymo pažeidimą ir pan. Nors atsakovė savo veiklą ir tęsia toliau, tačiau akivaizdu, kad ji laikosi pozicijos, jog pažeidimas iš viso nebuvo padarytas, todėl ši aplinkybė negali būti pripažįstama kaip jos atsakomybę sunkinanti aplinkybė.

7.5. Atsakovės padarytas pažeidimas, t. y. apie savo veiklos, teikiant užsakomąsias audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas, pradžią nepranešimas Komisijai, nelaikytinas ypač pavojingu; atsakovės pažeidimas (aptariama veikla nuo jos pradžios 2013 metais) tęsiasi pakankamai netrumpą laiką, tačiau realiai Komisija tik 2022 m. lapkričio 8 d. raštu buvo paprašiusi atsakovės iki 2022 m. lapkričio 22 d. pateikti jai atitinkamą pranešimą. Dėl to nuo šio termino skaičiuojat atsakovės daromo pažeidimo trukmę, ji nėra ženkli. Byloje nenustatyta, kad atsakovės padarytas pažeidimas būtų sukėlęs kokių nors sunkių neigiamų teisinių pasekmių, Komisija net nesiremia aplinkybėmis, kad, pavyzdžiui, atsakovės kuriamas turinys pažeistų teisės aktų reikalavimus, darytų asmenims neigiamą poveikį ar pan.

7.6. Šiuo konkrečiu atveju atsakovei Komisijos prašoma taikyti poveikio priemonę, t. y. nutraukti veiklą, kuri iš esmės yra griežčiausia poveikio priemonė, yra neadekvati ir neproporcinga padarytam pažeidimui. Be to, byloje yra duomenys, taip pat matomi Lietuvos teismų informacinėje sistemoje Liteko (Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. gegužės 23 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-141-365/2023), jog kitam subjektui – Artūriui Orlauskui – iš esmės už analogišką pažeidimą buvo taikyta kita poveikio priemonė – įspėjimas, kuri iš esmės yra viena iš švelniausių poveikio priemonių. Nagrinėjamoje byloje Komisija teismo prašo nutraukti atsakovės veiklą, t. y. taikyti pačią griežčiausią poveikio priemonę, tačiau šios aplinkybės ji niekaip nepagrindė, todėl kyla klausimas, ar pagrįstai atsakovė yra išskiriama iš kitų tokioje pačioje situacijoje esančių subjektų, ar ji nėra nepagrįstai diskriminuojama.

III.

8. Pareiškėja Komisija apeliaciniame skunde prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. birželio 9 d. sprendimą ir nutraukti atsakovės valdomo *YouTube* kanalo „ekspertai.eu“, kuriame neteisėtai teikiamos užsakomosios audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos, veiklą.

9. Pareiškėja apeliacinį skundą grindžia šiais argumentais:

9.1. Prašymas nutraukti atsakovės neteisėtą veiklą turėtų būti tenkinamas, kadangi prašymas yra proporcingas, motyvuotas, pareiškėjai tokią teisę suteikia Įstatymas, o kiekvienu konkrečiu atveju pareiškėja sprendžia individualiai, kokią poveikio priemonę konkrečiam ūkio subjektui taikyti, yra vertinamos visos svarbios aplinkybės, ūkio subjekto elgesys, siekis bendradarbiauti ir pan.

9.2. Artūro Orlausko ir „Ekspertai.eu“ atvejai yra skirtingi, kadangi Artūras Orlauskas bent iš dalies bendradarbiavo su Komisija, teikdavo atsakymus į Komisijos raštus, kuriuose išdėstydavo savo poziciją, taip pat skiriasi ir šių subjektų veikla bei skleidžiama informacija. „Ekspertai.eu“ visiškai nebendradarbiavo su Komisija, į raginimus pateikti pranešimą apie užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimą nereagavo. Priešingai, „Ekspertai.eu“ savo veikloje nuolatos šmeižia Komisiją, vadina ją ir jos darbuotojus žeminančiais žodžiais. Atsakovė tiek anksčiau, tiek ir šiuo metu viešai ragina „Komisiją naikinti, uždaryti“, nes ji, pasak atsakovės, „vykdo politinius užsakymus“. Pareiškėjos atstovas teismo posėdyje akcentavo, kad pareiškėja yra pasiruošusi susitikti su atsakovės atstovais gyvai, atsakyti į klausimus, diskutuoti, bet atsakovės atstovas tiek anksčiau, tiek šiuo metu tokias galimybes atmeta.

9.3. *YouTube* kanalo „ekspertai.eu“ veiklą reikėtų vertinti platesniame kontekste, t. y. atsižvelgti į pareiškėjos viešai skelbiamą informaciją, kad VŠĮ „Ekspertai.eu“ valdomos visuomenės informavimo priemonės pagalba yra skleidžiama dezinformacija, propaganda bei antivalstybiniai

teiginiai, Rusijos Federacijai palankus naratyvas. Teismas neabejotinai žinojo apie atsakovės skleidžiamos informacijos turinį ir turėjo tai įvertinti, sprenddamas klausimą dėl tokios subjekto reguliavimo.

9.4. Teisės aktai nenustato Komisijai pareigos iš pradžių taikyti administracinę atsakomybę, o tik vėliau kreiptis į teismą dėl veiklos nutraukimo. Tokių subjektų reguliavimas ypatingai svarbus karo Ukrainoje akivaizdoje, vykstant tarptautiniams renginiams (NATO, Europos Sąjungos ir kt.) Lietuvoje. Teismui atsisakius tenkinti prašymą nutraukti tokio subjekto veiklą, susidarė situacija, kuomet subjektas yra neprižiūrimas rinkos reguliuotojo (Komisijos) ir toliau skleidžia Rusijos Federacijai palankią informaciją bei tokiu būdu kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui. Tokios bylos yra nagrinėjamos ypatingos skubos tvarka, kad būtų užkirstas kelias situacijai, kuomet reguliuotojo neprižiūrimi subjektai skleidžia draudžiamą informaciją. Tokiu būdu kuriamas pavojingas precedentas, kai Komisijai užkertama galimybė kreiptis į teismą dėl veiklos nutraukimo, jeigu prieš tai nėra taikyta administracinė atsakomybė. Toks teismo aiškinimas šių dienų geopolitiniame kontekste yra pavojingas bei atima Komisijai galimybę efektyviai ir greitai reaguoti ginant informacinį saugumą Lietuvoje.

9.5. Nors pareiškėja neanalizavo aplinkybių dėl banko „Luminor“ pateikiamos informacijos, kad jis nebegali teikti paslaugų atsakovei, nes ji siejama su tarptautinio terorizmo rėmimu ir pinigų plovimu, tačiau šias aplinkybes patvirtino teismo posėdyje ir atsakovė, nurodydama, kad paramą ir kitas lėšas galima pervesti į Šveicarijoje registruoto banko (kredito įstaigos) sąskaitą. Ši aplinkybė parodo, kad Lietuvoje legaliai veiklą vykstantys bankai ir kredito įstaigos atsisako bendradarbiauti su atsakove dėl anksčiau nurodytų priežasčių.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

10. Apeliacijos dalykas – pirmosios instancijos teismo sprendimo, kuriuo netenkintas pareiškėjos Lietuvos radijo ir televizijos komisijos prašymas nutraukti atsakovės VŠĮ „Ekspertai.eu“ valdomo *YouTube* kanalo „ekspertai.eu“ veiklą.

11. Pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs pareiškėjos prašymą ir byloje surinktus įrodymus, nustatė, kad atsakovė dalijimosi vaizdo medžiaga platformos *YouTube* kanale „ekspertai.eu“ teikia užsakomąsias audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas ir apie tokios veiklos pradžią turėjo informuoti Komisiją (Įstatymo 33 str. 1 d., Taisyklių 57, 57.5 ir 57¹ p., Aprašo 28 p., 6 priedas), tačiau nėra informavusi, t. y. Taisyklėse nustatyta tvarka nėra pateikusi Komisijai pranešimo apie užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo veiklą platformos *YouTube* kanale „ekspertai.eu“. Pirmosios instancijos teismas nesutiko su Komisijos pozicija, kad atsakovei už šį pažeidimą turi būti skirta griežčiausia poveikio priemonė, t. y. nutraukta atsakovės valdomo *YouTube* kanalo „ekspertai.eu“ veikla, pažymėdamas, jog byloje nėra duomenų, kad atsakovė būtų kliudžiusi Komisijai vykdyti tyrimą, būtų slėpusi šioje byloje nustatytą Įstatymo pažeidimą ir pan., padarytas pažeidimas nelaikytinas ypač pavojingu; pažeidimas (aptariama veikla nuo jos pradžios 2013 metais) tęsiasi pakankamai netrumpą laiką, tačiau realiai Komisija tik 2022 m. lapkričio 8 d. raštu paprašė atsakovės iki 2022 m. lapkričio 22 d. pateikti jai atitinkamą pranešimą; byloje nenustatyta, kad atsakovės padarytas pažeidimas būtų sukėlęs kokių nors sunkių neigiamų teisinių pasekmių (Komisija net nesiremia aplinkybėmis, kad, pavyzdžiui, atsakovės kuriamas turinys pažeistų teisės aktų reikalavimus, darytų asmenims neigiamą poveikį ar pan.).

12. Pareiškėja apeliaciniame skunde laikosi pozicijos, kad jos prašymas nutraukti atsakovės valdomo *YouTube* kanalo „ekspertai.eu“ veiklą turėjo būti tenkinamas, nes jos prašymas yra motyvuotas, prašoma taikyti poveikio priemonė atsakovei yra proporcinga, be to, šio kanalo veiklą reikėtų vertinti platesniame kontekste; pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į atsakovės elgesį, skleidžiamos informacijos turinį. Pareiškėja nurodo viešai jos skelbiamą informaciją ir įrodymus, kurie, jos teigimu, patvirtina, kad atsakovė skleidžia Rusijos Federacijai palankų

naratyvą, ir teigia, kad pirmosios instancijos teismas neabejotinai žinojo apie atsakovės skleidžiamos informacijos turinį ir turėjo tai įvertinti, sprenddamas klausimą dėl tokio subjekto veiklos reguliavimo. Pažymėtina, kad atsakovė nepateikė atsiliepimo į apeliacinį skundą.

13. Teisėjų kolegija, nagrinėdama pareiškėjos apeliacinio skundo argumentus, pirmiausia pažymi, kad pagal Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 140 straipsnio 1 dalį, teismas, apeliacine tvarka nagrinėdamas bylą, patikrina pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą, neperžengdamas apeliacinio skundo ribų. Teismas peržengia apeliacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas arba kai neperžengus apeliacinio skundo ribų būtų reikšmingai pažeistos valstybės, savivaldybės ir asmenų teisės bei įstatymų saugomi interesai; teismas taip pat patikrina, ar nėra ABTĮ 146 straipsnio 2 dalyje nurodytų sprendimo negaliojimo pagrindų (ABTĮ 140 str. 2 d.).

14. Teisėjų kolegija šioje byloje nenustatė aplinkybių, dėl kurių turėtų būti peržengtos pareiškėjos apeliacinio skundo ribos, bei ABTĮ 146 straipsnio 2 dalyje nurodytų sprendimo negaliojimo pagrindų, todėl bylą nagrinėja, neperžengdama pareiškėjos apeliacinio skundo ribų.

15. Tikrinant pirmosios instancijos teismo pagrįstumą ir teisėtumą, nustatyta, kad pareiškėja, pirmosios instancijos teismui teikdama 2022 m. lapkričio 23 d. prašymą nutraukti atsakovės valdomo *YouTube* kanalo „ekspertai.eu“ veiklą, vadovavosi Įstatymo 33 straipsnio 1 dalimi, 48 straipsnio 1 dalies 16 punktu, 5 dalies 2 punktu ir 20 dalimi ir prašymą grindė vien tik ta aplinkybe, kad atsakovė Komisijai nepanešė apie nelicencijuojamos užsakomųjų audiovizualinės paslaugų teikimo veiklos pradžią, todėl tokia veikla Įstatymo prasme laikoma neteisėta ir Komisija turi teisę kreiptis į teismą dėl tokios veiklos nutraukimo.

16. Įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad asmenys, norintys Lietuvos Respublikoje verstis nelicencijuojama radijo ir (ar) televizijos programų transliavimo veikla, retransliuotojai, kurie radijo ir (ar) televizijos programoms retransliuoti nenaudos radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plane numatytų radijo dažnių (kanalų), taip pat kiti asmenys, teikiantys Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjai, prieš pradėdami šią veiklą, privalo Transliavimo veiklos ir retransliuojamo turinio licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka pranešti apie tai Komisijai. Pradėti nelicencijuojamą radijo ir (ar) televizijos programų transliavimo, retransliavimo veiklą, teikti Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas šioje dalyje nurodyti asmenys gali kitą dieną nuo atitinkamo pranešimo pateikimo Komisijai dienos arba nuo pranešime nurodytos dienos, jeigu ši diena yra vėlesnė negu pranešimo pateikimo Komisijai diena. Šioje dalyje nurodyti asmenys, pradėję vykdyti veiklą, privalo per 30 kalendorinių dienų sumokėti metinę įmoką.

17. Įstatymo 48 straipsnio 1 dalies 16 punktą nustato, kad Komisija kreipiasi į Vilniaus apygardos administracinį teismą dėl neteisėtai vykdomos transliavimo, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikimo, televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete veiklos, neteisėtai vykdomo radijo ir (ar) televizijos programų retransliavimo nutraukimo, o 5 dalies 2 punktą nustato, kad Komisija turi teisę kreiptis į Vilniaus apygardos administracinį teismą dėl transliavimo, retransliavimo, televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete veiklos, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikimo ir kitokios neteisėtos veiklos nutraukimo, jeigu asmenys, vykdytys nelicencijuojamą radijo ir (ar) televizijos programų transliavimo veiklą, teikiantys Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjai, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikėjai, taip pat retransliuotojai, kurie radijo ir (ar) televizijos programoms retransliuoti nenaudoja radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plane numatytų radijo dažnių (kanalų), pradėjo vykdyti veiklą nepranešę Komisijai šio įstatymo nustatyta tvarka.

18. Įstatymo 48 straipsnio 20 dalis nustato, kad šio straipsnio 4 ir 5 dalyse numatytais atvejais kreipdamasi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, Komisija pateikia teismui

objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįstą prašymą dėl nelicencijuojamos transliavimo, retransliavimo, televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikimo veiklos laikino sustabdymo ar neteisėtos transliavimo, retransliavimo, televizijos programų ar atskirų programų platinimo internete, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikimo veiklos nutraukimo ir pateikia prašymo laikinai sustabdyti nelicencijuojamą ar nutraukti neteisėtą transliavimo, retransliavimo, televizijos programų ar atskirų programų platinimo internete, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikimo veiklą faktinį ir juridinį pagrindą patvirtinančių dokumentų kopijas ir kitą būtiną medžiagą. Vilniaus apygardos administracinis teismas turi priimti sprendimą laikinai sustabdyti nelicencijuojamą veiklą ar nutraukti neteisėtą transliavimo, retransliavimo, televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikimo veiklą arba atmesti prašymą ne vėliau kaip per 30 dienų nuo prašymo priėmimo dienos.

19. Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas iš esmės išnagrinėjo pareiškėjos prašyme nurodytas tiek teisines, tiek faktines aplinkybes, nustatė teisiškai reikšmingas aplinkybes tam, kad būtų išspręstas pareiškėjos prašyme suformuluotas reikalavimas. Kaip jau minėta, pirmosios instancijos teismas nustatė, kad atsakovė padarė pareiškėjos prašyme nurodomą pažeidimą, tačiau nenustatė pagrindo dėl šio pažeidimo nutraukti atsakovės valdomo *YouTube* kanalo „*ekspertai.eu*“ veiklą, t. y. pagrindo, dėl kurio šiuo atveju atsakovei turėtų būti skirta pati griežčiausia poveikio priemonė (sankcija).

20. Akcentuotina, kad pareiškėjos prašymas nebuvo grindžiamas atsakovės teikiamų paslaugų turiniu, skleidžiamos informacijos pobūdžiu, todėl pirmosios instancijos teismas neturėjo jokio faktinio ir teisinio pagrindų imtis savo iniciatyva vertinti Komisijos viešai skelbiamą informaciją apie atsakovės veiklą, taip pat informaciją, nurodytą apeliaciniame skunde. Kadangi pareiškėja atsakovės pažeidimą siejo tik su Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytos administracinės procedūros nesilaikymu, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai ir teisėtai vertino, ar dėl šio pažeidimo yra pagrindas nutraukti minėtą atsakovės veiklą. Pažymėtina, kad pareiškėja prašymą grindė ir tuo, kad ji, 2022 m. spalio 6–7 d. atlikusi stebėseną, nustatė, jog atsakovė teikia užsakomosios audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas, nepranešusi apie tai Komisijai, ir iš byloje pateikto 2022 m. spalio 28 d. stebėsenos akto Nr. ST-109 turinio matyti, jog būtent stebėsenos metu tai ir buvo nustatyta. Nebuvo atlikta stebėseną, kaip atsakovė laikosi teisės aktų reikalavimų dėl viešosios informacijos turinio ir jos skleidimo (Įstatymo 48 str. 1 d. 7 p.).

21. Komisija prašyme buvo nurodžiusi, kad atsakovės interneto svetainėje *www.ekspertai.eu* nurodyta, jog bankas „Paysera LT“ pranešė, kad atsakovė vykdo neteisėtą veiklą; kad bankas „Luminor“ informavo, jog nebegali teikti paslaugų atsakovei, nes *ekspertai.eu* siejami su tarptautinio terorizmo rėmimu ir pinigų plovimu, tačiau su šiomis aplinkybėmis pareiškėja nesiejo reikalavimo dėl veiklos nutraukimo.

22. Pažymėtina ir tai, kad pirmosios instancijos teismas taip pat nepateikė išaiškinimų, pagal kuriuos pareiškėjai apskritai užkertama galimybė kreiptis į teismą dėl veiklos nutraukimo, jeigu prieš tai nėra taikyta administracinė atsakomybė. Tai, kad pirmosios instancijos teismas rėmėsi Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. gegužės 23 d. nutartimi administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-141-365/2023, kurioje Artūriui Orlauskui už analogišką pažeidimą buvo taikyta kita poveikio priemonė – įspėjimas pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ir ANK) 477 straipsnio 5 dalį, nereiškia, kad nustatyta, jog pareiškėja su analogiško pobūdžio prašymu į teismą gali kreiptis tik tada, kai bus taikyta atsakomybė pagal ANK normas.

23. Iš teismų praktikos matyti, kad iš tiesų pareiškėja, nustačiusi Įstatymo 33 straipsnio 1 dalies pažeidimą, baudžia asmenis pagal ANK 477 straipsnio 5 dalį (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. balandžio 28 d. nutartį administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-22-458/2020). Šioje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo byloje nustatyta, jog Komisijos nutarimu

uždarosios akcinės bendrovės direktorius nubaustas pagal ANK 477 straipsnio 5 dalį administracine nuobauda – įspėjimu už tai, kad bendrovė teikė Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, nepranešusi Komisijai Įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, t. y. nepateikusi teisės aktuose nustatytos formos pranešimo apie tokios veiklos vykdymo pradžią. Taip pat šiuo aspektu aktuali yra ir Vilniaus apygardos teismo 2022 m. gruodžio 5 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-334-312/2022.

24. Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas, įvertinęs aplinkybes, nurodytas Įstatymo 48 straipsnio 9–11 dalyse, atsakovės padaryto pažeidimo pobūdį, tai, kad byloje nebuvo nustatyta nei atsakomybę lengvinančių, nei sunkinančių aplinkybių, iš esmės nustatė, kad pareiškėja nepagrįstai siekia, jog atsakovei būtų paskirta pati griežčiausia poveikio priemonė (sankcija), kuri yra neadekvati ir neproporcinga padarytam pažeidimui, ir dėl to netenkino prašymo.

25. Vertinant, ar pareiškėjos reikalavimas skirti atsakovei griežčiausią poveikio priemonę, yra pagrįstas, pirmiausia pažymėtina, kad Įstatymo 48 straipsnio 2 dalyje nurodyta, jog Komisija radijo ir (ar) televizijos programų transliuotojams, retransliuotojams, kitiems asmenims, teikiantiems Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikėjams, pažeidusiems šio įstatymo, Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo reikalavimus, transliavimo, retransliuojamo turinio licencijų, leidimų reikalavimus, taip pat nevykdantiems Komisijos sprendimų ar įpareigojimų, šio įstatymo nustatyta tvarka atlikusi tyrimą, gali taikyti šias poveikio priemones: 1) už šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytos neskelbtinos informacijos paskelbimą, teikimą skleisti ir skleidimą – taikyti įspėjimą arba šio straipsnio 3 dalyje nurodytą baudą radijo ir (ar) televizijos programų transliuotojams bei užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjams; 2) už šio įstatymo 33 straipsnio 12 dalies 1 ir 2 punktuose, taip pat šio įstatymo 34¹ straipsnyje nurodytų Komisijos sprendimų nevykdymą – taikyti šio straipsnio 3 dalyje nurodytą baudą retransliuotojui, kitam asmeniui, teikiančiam Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas; 3) ANK nustatytais atvejais skirti administracines nuobaudas; 4) už Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatyme nustatytos informacijos paskelbimą skirti įspėjimą arba ANK nustatytą administracinę nuobaudą; 5) šio įstatymo nustatytais atvejais sustabdyti arba panaikinti transliavimo licencijos ir (ar) retransliuojamo turinio licencijos galiojimą; 6) šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatytais atvejais kreiptis į Vilniaus apygardos administracinį teismą dėl nelicencijuojamos transliavimo, retransliavimo, televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete ir užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų veiklos laikino sustabdymo ar neteisėtos transliavimo, retransliavimo, televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete veiklos, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikimo veiklos nutraukimo.

26. Įstatymo 48 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad Komisija, įstatymų nustatyta tvarka taikydamą poveikio priemones radijo ir (ar) televizijos programų transliuotojams, retransliuotojams, kitiems asmenims, teikiantiems Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikėjams, pažeidusiems šio įstatymo, Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo ar transliavimo licencijų ir (ar) retransliuojamo turinio licencijų reikalavimus, nevykdantiems Komisijos sprendimų, atsižvelgia į: 1) pažeidimo ar Komisijos sprendimo nevykdymo pavojingumą; 2) pažeidimo ar Komisijos sprendimo nevykdymo trukmę; 3) pažeidimo ar Komisijos sprendimo nevykdymo pasekmes; 4) transliuotojo, retransliuotojo, kito asmens, teikiančio Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikėjo atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes. Komisija, taikydamą poveikio priemones, atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis gali pripažinti ir kitas šiame įstatyme nenurodytas aplinkybes.

27. Įstatymo 48 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad transliuotojas, retransliuotojas, kitas asmuo, teikiantis Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikėjas, padarę šio įstatymo pažeidimą ar nevykdantys Komisijos sprendimo, savo noru užkirto kelią žalingiems pažeidimo padariniams, aktyviai bendradarbiavo su Komisija tyrimo metu. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad transliuotojas, retransliuotojas, kitas asmuo, teikiantis Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikėjas kliudė Komisijai vykdyti tyrimą, slėpė padarytą šio įstatymo pažeidimą, tęsė šio įstatymo pažeidimą sudarančius veiksmus (Įstatymo 48 str. 11 d.).

28. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2008 m. sausio 21 d. nutarime konstatavo, kad teismai, vykdydami teisingumą, privalo užtikrinti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, įstatymuose ir kituose teisės aktuose išreikštos teisės įgyvendinimą, garantuoti teisės viršenybę, apsaugoti žmogaus teises ir laisves; konstituciniai teisingumo, teisinės valstybės principai suponuoja ir tai, kad už teisės pažeidimus valstybės nustatomos poveikio priemonės turi būti proporcingos (adekvačios) teisės pažeidimui, turi atitikti siekiamus teisėtus ir visuotinai svarbius tikslus, neturi varžyti asmens akivaizdžiai labiau negu reikia šiems tikslams pasiekti; tarp siekiamo tikslo nubauti teisės pažeidėjus bei užtikrinti teisės pažeidimų prevenciją ir pasirinktų priemonių šiam tikslui pasiekti turi būti teisinga pusiausvyra (proporcingumas); konstitucinis teisingumo principas reikalauja nustatomas nuobaudas diferencijuoti taip, kad jas taikant būtų galima atsižvelgti į teisės pažeidimo pobūdį, į atsakomybę lengvinančias ir kitas aplinkybes, kad atsižvelgiant į tai būtų galima skirti mažesnę nuobaudą nei sankcijoje numatytoji minimali ir kt.; įstatymuose už įstatymų pažeidimus nustatomos baudos turi būti tokio dydžio, koks yra būtinas siekiant teisėto ir visuotinai svarbaus tikslo – užtikrinti įstatymų laikymąsi, nustatytų pareigų vykdymą; oficialios konstitucinės doktrinos nuostata, kad griežtų (teisės pažeidėjams) sankcijų už teisės pažeidimus teisės pažeidėjams įtvirtinimas savaime (neįvertinus tam tikro teisės pažeidimo pobūdžio, pavojingumo (sunkumo), masto, kitų požymių, aplinkybių) negali būti aiškinamas kaip neteisingas ar neadekvatus atitinkamam teisės pažeidimui, taikytina ne tik didelėms piniginiams baudoms, bet ir kitoms sankcijoms, taip pat ir vadinamosioms uždraudimo sankcijoms.

29. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad demokratinėje teisinėje valstybėje įstatymų leidėjas turi teisę ir kartu pareigą įstatymais uždrausti veikas, kuriomis daroma esminė žala asmenų, visuomenės ar valstybės interesams arba keliama grėsmė, kad tokia žala atsiras (2000 m. gegužės 8 d., 2003 m. birželio 10 d., 2004 m. gruodžio 29 d., 2005 m. lapkričio 10 d. nutarimai).

30. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas yra nurodęs, kad nacionalinės teisės aktų leidžiamos administracinės ar baudžiamosios priemonės neturi viršyti to, kas tinkama ir būtina šių teisės aktų teisėtiems tikslams pasiekti (žr. 2016 m. spalio 19 d. sprendimo *EL-EM-2001, C-501/14*, 39 p. ir jame nurodytą jurisprudenciją; 2018 m. liepos 12 d. nutarties *Pinzaru ir Cirstinoiu C-707/17* 2 p. ir jame nurodytą jurisprudenciją); kai galima rinktis iš kelių tinkamų priemonių, reikia taikyti mažiausiai varžančią, o sukelti nepatogumai neturi būti neproporcingi siekiamiems tikslams (žr. 2016 m. spalio 19 d. sprendimo *EL-EM-2001, C-501/14*, 39 p. ir 2021 m. gegužės 6 d. sprendimo *Bayer CropScience ir Bayer / Komisija, C-499/18 P*, 166 p.). Šiame kontekste Europos Sąjungos Teisingumo Teismas taip pat yra nurodęs, kad sankcijų griežtumas turi atitikti pažeidimų, už kuriuos jos skiriamos, sunkumą, ir visų pirma užtikrinti realų atgrasomąjį poveikį, nepažeidžiant bendrojo proporcingumo principo (žr. 2018 m. liepos 12 d. nutarties *Pinzaru ir Cirstinoiu, C-707/17*, 28 p. ir jame nurodytą jurisprudenciją).

31. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje laikomasi pozicijos, kad sprendžiant dėl ūkio subjekto veiklos laikino sustabdymo būtina laikytis bendrųjų principų, taigi – ir proporcingumo principo bei užtikrinti teismo galias, vadovaujantis teisingumo, protingumo kriterijais, vykdyti teisingumą bei individualizuoti griežtas sankcijas (nuobaudas); proporcingumo

reikalavimas taikomas tiek laikino informavimo paslaugų sustabdymo, laikomo sankcija, atvejais, tiek taikant kito pobūdžio informavimo audiovizualinėmis priemonėmis apribojimus (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2021 m. gegužės 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-668-624/2021; 2020 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1507-662/2020; 2017 m. spalio 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-638-492/2017).

32. Nagrinėjamu atveju teisėjų kolegija, įvertinusi apeliaciniame skunde nurodytas aplinkybes, dėl kurių būtent atsakovei turėtų būti skirta griežčiausia poveikio priemonė, kuria neterminuotam laikui būtų nutraukta veikla, argumentus, dėl kurių Artūro Orlausko atvejis yra skirtingas, įvertinusi atsakovės padaryto pažeidimo pobūdį, tai, kad byloje nepateikti įrodymai, jog atsakovė kliudė Komisijai vykdyti tyrimą, slėpė padaryto Įstatymo 33 straipsnio 1 dalies pažeidimą, pažeidimo trukmę, pritaria pirmosios instancijos teismo išvadai, kad šiuo atveju prašoma atsakovei skirti griežčiausia poveikio priemonė nėra proporcinga (adekvati) atsakovės padarytam pažeidimui. Tai, kad atsakovė neregavo į Komisijos 2022 m. lapkričio 8 d. raštą, negali būti pripažinta aplinkybe, dėl kurios skirtingai nei kitiems asmenims, kurie padarė analogišką pažeidimą, turi būti skirta griežčiausia poveikio priemonė.

33. Teisėjų kolegija, bylos faktų vertinimo ir teisės taikymo aspektais patikrinusi pirmosios instancijos teismo sprendimą, remdamasi šioje nutartyje aptartomis bylos faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis, konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas teisingai nustatė bylai išnagrinėti teisiškai reikšmingas faktines aplinkybes, tinkamai aiškino ir taikė materialiosios ir proceso teisės normas, reglamentuojančias įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą, todėl naikinti teismo sprendimą remiantis apeliacinio skundo argumentais nėra faktinio ir teisinio pagrindų. Dėl to pirmosios instancijos teismo sprendimas paliekamas galioti nepakeistas, o apeliacinis skundas atmetamas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 144 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Pareiškėjo Lietuvos radijo ir televizijos komisijos apeliacinį skundą atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. birželio 9 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Laimutis Alechnavičius

Arūnas Sutkevičius

Dalia Višinskienė